

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს			
ოთხე	მან. კ.	ოთხე	მან. კ.
13	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცხატე ნომერი—ერთი შუარი

ოვერი

გაზრდის დასავალი და კერძო განცხადებები-
დასავალი უნდა მიჰქონდეს: თითონ რედაქ-
ციას, კერძო, ავტორის უნაზღად, ვარსკვლავის
ქვეშის პირადი, თვ. გრუნდისთვის სახ-
ლებში წარსულითა და განკუთვნილ სავა-
დების განცხადების, საავტორო უფლებების
სახელით, სახელის ქვეშადად.
* ფასი განცხადების: ჩვეულებრივი სტრი-
ქონი რვა კაპიტი.

1877—1892

ს ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ ი ყ რ ა გ ა ზ ე თ ი

1877—1892

ამიერ-კავკასიის საპრომო ლაზარბურნი

ტფილისში

მოღუბლი აქვს ვერცხლის დიდი მედლი კავკასიის გამაღწეველ

აკეთებს უოკლესავე სახმარებელს, ჯანსაღის არა სა-
ხიანოს, საკოსმოსო ნივთიერებას, საუკეთესო დირ-
სებისას, და ბურთულ საპრომოლო იარაღ-ჭრილობათა შე-
სახვევს მასალას.

ხელობდა აქვს კეთება.

ფიჭვის წყლისა, რომელიც ერთს წუთს სწიქნავს ჭურს, ჭე-
რის მუხავს ოზონს ქმნის და ბაქტერიას სუფს აძლევს.
შუშინის ღვინისა a la Baudault (ასწარის ღვინო), რომე-
ლიც მადანს ჭეულის და ხელს წყლის სტრუქტურას მუშავებს.
ო-დეკალიანისა, საუკეთესო დირსებისა.
მსტევისა ატკეპისთვის.
მელნისა ინტენსივსა და ლიზინისა; ასევე განასაღებ შეღ-
ნა არაფრით ჩამოაშება სასაფარ-გარეთისას, და
იიადფორმით შეზავებული მარლისა.
უთხარეხი საწყობა ამოყვება: ფოსტის ქვესადა, ფარმაციის
მაგისტრის ვილარტის ავთიპეტი (წარსულითა) და აგრეთვე უმ-
აღესად ანტიტოქსიკური კავკასიის სახეობითი მიკოპეპსისა-
გობაში, ტფილისისა და ბაქოს.

(50—48—36)

ბოლინის ძალის თვისება

ტფილისის ქალაქის გამგეო-
ბაში მიიღება შესწავარი, რათა
შეწყობას ზღმთქონით იმ კაც-
თს გაჭირებულ თავსებათ,
რომელნიც სოფლით იმყოფე-
ბიან ზედა და ან ან სენით გრ-
დაცვლილან. შეკრებილი ფული
განაწილებული იქნება გაჭირე-
ბულთა შორის, საჭირთებისა
თანხმად, როგორც ფულად, ისე
ნივთიერად, ქალაქის თავის ხელ-
მძღვესელობით სანსიტარო და-
სების მიერ.

(3—1)

გამოვიდა ისტორიული თხზულება
ანტონ ფურცელაძისა:

ბ რ კ მ ლ ე

საპარტიკოსო მოსამართლე და სა-
ძარბაზოს მსახიობად,
ანუ
გიორგი სავაძე და მისი დრო.
იყდება ტფილისს და სხვა ქალა-
ქებში, სადაც-კი აქვს ქართული წიგ-
ნების გამომცემსა სოფლითების წიგნი-
საწყობები. იყდება აგრეთვე წერა-
კითხვის საზოგადოების ბიბლიოთე-
კაში.

ასალი ამბავი

* * * ტფილისის მიხეილის სამკურ-
ნალოში 9 ივლისს ავად იყო 15 კაცი ღ-

ხოლო არა ერთიარად მოზადებულ-
ვიარიდებულა ყოველი ამ სენთან
საბრძოლველად და, მამასადაც, არა
ერთიარად საშიშარი და სახიფათოა
ეს სენი. ერთისთვის ძლიერ ადვილი
ასარიდებელია, მაშინ როდესაც მეო-
რე მისგან დამოკიდებულია და ად-
რე თუ გვიან მისი მსხვერპლია, რა-
ღვანაც პირველი ჯეროვანად აღტურ-
ვნილია ცოდნით და წინა სამზადისით
უხედედა სენს, მეორე-კი უსახრობი-
და უტოლიანობის გამო ცარი-
ელ-ტალიერი შეტყერის და მსუ-
ნავსა და გაუშაძარს მტერს.
ავილით და შევიდარით, დაბა-
სოფელი და ქალაქი, ან კიდევ ქა-
ლაქების მდამბო მუშა-ხალხი და შე-
ძლებული, მაღალი წოდება. ქალა-
ქები ცოტად თუ ბევრად უზრუნველ-
ყოფილი არაა და სენთან ბრძოლა-
სათვის, აქ ყოველ ვერა ღონისძიე-
ბას ემზადობთ, მეტი საშუალება მო-

5 ქალი. კიდევ მიიყვანეს: მიწორინისა,
ობერნიინისა და ტრისკოს გარდა,
ალიაროლი (6 ნაწილი, ვარან-
ციის ქუჩა, მიწორიის სახლი) და
ოლქევეი (8 ნაწილი, რიყის ქუჩა
გულშენის სახლი—საეკო ავად-
მყოფი). 9 ივლისს საღამოთი სამ-
კურნალოში იყო 20 კაცი და 5 ქა-
ლი. ამათში 12 რჩება.

იმავე ღამეს მიიყვანეს: დერგესო-
ვი (8 ნაწილი, რიყის ქუჩა, სკორო-
ხლოვის სახლი, № 14) და ნინიკოვი
(5 ნაწილი, პოლიციის ქუჩა, აკო-
ფიის სახლი). იმავე ღამეს მარჩა
ალქევეი. გარდაიცვალა ქალი ჩე-
ვრატოვისა.

10 ივლისს დღის 8 საათზედ სა-
მკურნალოში იყო 20 კაცი და 5
ქალი.

გომობრივი ხოლერიით ავად გაზ-
დარი. ავადმყოფი ლუნინსკი 4 ივლისს
გარდაიცვალა. აღმოჩნდა, რომ ლე-
პინსკი უწყესად სცხოვრობდა და
ავადმყოფის რამდენსავე დღის წი-
ნად ტფილისში ყოფილა.

9 ივლისს დღემდე, შეიღვივის
სახლი, № 11, ხოლერიით ავად გა-
ხდა ანა ჩაღვივისა. პოლიციამ ვერ
მოასწრო სამკურნალოში წაყვანა და
ავადმყოფი თავის სახლიშივე გარდა-
იცვალა.

7 ნაწილი, თამაშოვის წისკილე-
ში, ავად გახდა ფრიდრიხ როლოვი.
ავადმყოფს შინა სწამლობენ.

იმავე დღეს მიყვანეს ციხის სამ-
კურნალოში მიიყვანეს ხოლერიით
ავადმყოფი პატიმარი ფელტო სევე-
რანი. იმავე სამკურნალოში 9 ივლისს
ხოლერიით გარდაიცვალა პატიმარი
კონსტანტინე დელოვი.

9 ივლისს ხოლერიით ავად გაზდარ-
ი 5 წლის უმწველი ალექსანდრე
ბაბანასვი (10 ნაწილი, ელისბე-
ტის ქუჩა, № 178) უკვე რჩება.

* * * ბაქოს გუბერნატორი იუწყება: 8
ივლისს ბაქოს სამკურნალოში მიიყ-
ვნეს 8 ავადმყოფი, გარდაიცვალა 3,
სამკურნალოში 111. სამკურნალო

გვეთავება, რომ უფრო მეტად და
უშიშარად დაუხედეთ ამ გამანადგუ-
რებელ სენს, საქირა წამლები გვაქვს,
საკმაოდ გვეყავს მკურნალებიც, მკხო-
რებელი და რიგობელი არიან მკო-
ვლი და მეტელ-დარბევითა წყა-
ლობით, თუ გაზეთებში და თუ ცა-
ლევ წიგნაკებად გამოცემულით. სულ
სხვა სურათს წარმოადგენს სოფელი.
იგი ამ მხრივ თითქმის სრულიად წუ-
გემ-მოკლებულია: სოფლების უმე-
ტეს ნაწილს არც აფეთია მოცდევია
და, რომ შეეძლოს კაცს წამლის მო-
ენა, არც მკურნალები ჰყავს მიწინა-
ლი, რომ საქირაობისა შეწყობა აღ-
მოაჩინონ სოფლებს, არც საავად-
მყოფოა, არც დარბევანი და სხ.
ანა სანატრიუს მდგომარეობაშივე
იმყოფება მდამბო ხალხი ქალაქში,
რადგანაც მას ის ღონისძიებანი ვერ
უზმარნა თავის უტოლიანობის და
სილატკის გამო, რომელიც საქირა

ბარემ გარდაიცვალა 22. ბაქოს გუ-
ბერნაში ავად გახდა 233, გარდა-
იცვალა 150, მორჩა 28. სამხედრო
სამკურნალოში მიიყვანეს 1, იყო-
ვება 29; ბაქოს საპატორიო ავად
გახდა 1, გარდაიცვალა 1, ავად
არის 12.

* * * დარესტის გუბერნატორი
იუწყება: 8 ივლისს პეტროვსკში ავად
გახდა 3, ამათში გარდაიცვალა 1,
დარუბანდში ავად გახდა 5, გარდა-
იცვალა 6, ოლქში ავად გახდა 222,
გარდაიცვალა 97, მორჩა 33. ავად
არის: შურაში 2, პეტროვსკში 10;
ოლქებში: კუბინისში 116, კიბეა-
გო-ტაბასარინისში 102, სამურისში
51, დარჩინისში 25, კახივუშისა-
ში 24, შურს ოლქში 70, გუნდის
ოლქში 2.

* * * განჯის გუბერნატორი იუწყება: 8
ივლისს შუშაში ავად გახდა
10, მორჩა 11, გარდაიცვალა 4,
ავად არის 18; მარაში ავად გახდა
40, გარდაიცვალა 26, ავად არის
5, ვარაში ავად გახდა 1, ავად არის
3; განჯაში ავად გახდა 37, გარდა-
იცვალა 12, ამათში 2 პატიმარი,
ავად არის 93; მარაში ავად გახდა
5, გარდაიცვალა 2, ავად არის 13;
ნუხაში ავად გახდა 7, მორჩა 2,
გარდაიცვალა 3, ავად არის 6; მარ-
აში გადიცვალა 1; არსის მარა-
ში ავად გახდა 3, გარდაიცვალა 1,
ავად არის 2; ჯებარაის მარაში
ავად გახდა 3, გარდაიცვალა 1, ავად
არის 2. ზანგეზურისა და ჯეჟენში-
არის მარბებიდან ცნობები არ მო-
სულა. მთელს გუბერნაში 145 ავად-
მყოფია.

* * * 10 ივლისიდან ამიერ-კავკასიის
რეისის გზაზედ შემდეგი წესებია შე-
მოღებული ტფილისიდან ბათუმის-
კენ წამსვლელთათვის:
1) მატარებელი № 4, რომელიც
ტფილისიდან საღამოს 6 საათსა და
50 წამზედ მიდის, აღარ ივლის.

ამ სენის თავიდან ასაცილებლი-
ჩამგონებელი და ხელის მიმცემი
არაიან ჰყავს ამ ყველაფრით დაზა-
რულსა და მედ-შეგ ხალხს. აი ეს
არის მიზეზი იმისა; რომ ეს სენი
უშთავრებად და თითქმის სრულიად
დაბალს ხალხს ანადგურებს. ამის ნა-
თელი მაგალითი წინ გვიყვანს: საქმა-
რისია გადახედული ცხლანდელს ბა-
ქოს და ვაიხისნათა რა რიგ ერე-
კემ-მოკლებულია: სოფლების უმე-
ტეს ნაწილს არც აფეთია მოცდევია
და, რომ შეეძლოს კაცს წამლის მო-
ენა, არც მკურნალები ჰყავს მიწინა-
ლი, რომ საქირაობისა შეწყობა აღ-
მოაჩინონ სოფლებს, არც საავად-
მყოფოა, არც დარბევანი და სხ.
ანა სანატრიუს მდგომარეობაშივე
იმყოფება მდამბო ხალხი ქალაქში,
რადგანაც მას ის ღონისძიებანი ვერ
უზმარნა თავის უტოლიანობის და
სილატკის გამო, რომელიც საქირა

2) მატარებელი № 2, რომელიც
ტფილისიდან 9 საათსა და 30 წუთ-
ზედ გადის, სადგურ ბეჟეთიანს 12
საათით გაჩერდება ხოლმე და ბათუ-
მისკენ ღამის 12 საათზედ წავა.

3) მგზავრები, რომელიც ტფი-
ლისიდან მილიან დღის მატარე-
ლით, მოვალენი არიან წინა დღეს
ღამის 10 საათამდე წარადგინონ თა-
ვისი ნივთები სადენინფექციოდ. ნი-
ვთებს მოკვდ დღეს 8 1/2 საათიდან
დაღუბნდებიან.

4) იგივე წესია შემოღებული იმ
მგზავრთათვის, რომელიც ტფილი-
სიდან მატარებლით № 24 მილიან
(შუღამის 3 საათსა და 10 წამზედ).

5) მგზავრების ნივთები შეკრული
უნდა იყოს. დენინფექციის შემდეგ
ზედ დაკრული იქნება ქალაქი წარ-
ყვრით: დენინფექციის მოხდენილია*.

6) სასურველია, რომ მგზავრებმა
მატარებლის წყლის წინადადსა და
ზედ თეთრული გამოიკვლიონ და
ქუქუჩიანი იქვე სადგურში გადსკენ
სადენინფექციოდ. ტანისაქმლის გა-
მოცხადებისათვის სადგურთან ცალკე
ოთახებია გამართული.

7) ეს წესები სავალდებულო არ
არის იმისთვის, ვინც მკურნალობს
იმის მოწმობას წარადგენს, რომ იგი
სრულიად ჯან-სალი და იმ სახლში,
რომელიც სცხოვრებდა, ხოლერიით
ავად არაიან გაზდარა. ასეთი მო-
წმობა მკურნალს უნდა გამოერთვის
ერთის დღის წინად ტფილისიდან
წასვლამდე.

სადგურებს მიხაილოვსა და ბეჟეთ-
უბანში ყველა მგზავრსა და ნივთებს
გასინჯავენ და თუ ავადმყოფი აღ-
მოჩნდა ვინმე, საგანგებო ვაგონით
მახლობელ სადგურის სამკურნალო-
ში გაგზავნიან.

* * * ტფილისის პოლიციისტერი
აცხადებს, რომ ამ ვალდებულების
უფასო საჩიოებია გამართული, საცა
ჩიის გარდა, უფასოდ აძლევენ ღარიბ
ხალხს ბურსა და წყალ-ღვინოს: 1)
თამაშოვის ქარავლის მახლობელს

ნი უმცროსი ძაძუ* დავისნათა მო-
ვლენად უნებურებისაგან

როგორც ხოლერამდე, ისე შემ-
დეგში მასთან საბრძოლველად საქი-
რათა: ნივთიერი ღონისძიება სხვა-და-
სხვა ხაზის გასაწყვედ: ცოდნა, ხა-
ლხში გაგრეკლებული, ანუ დარი-
გება იმის შესახებ, თუ რა საშუა-
ლებანი უნდა იქნას მიღებული ამ
სენთან ბრძოლისთვის და, დასასრულ,
მოქმედება და გულ-შემატკივრობა
საქმისა. აქაც, როგორც ბევრს სხვა
საზოგადო საქმეში, აუცილებელი
ხდება მთავრობის ზრუნვისათვის თით
საზოგადოების მიერ თავის გამოღება.
წინააღმდეგ შემთხვევაში მართო
მთავრობა ვერაფერს გაიწყობს, თუ
საზოგადოებამ მხარი არ მისცა,
როგორც ქანებრივად, ისე ზნობ-
რივად, და შეერთების ძალით არ
შეგზობილა სენს. რაც შეეხება ქო-
ნებრივს საშუალებას, ჯერ-ჯერობით

ბაღში; 2) ვერის მოედანზე; 3) ათათის მოედანზე და 4) ფეხბანის ეკლესიის მახლობლად. ამ მოკლე ხანში კიდევ გაიმართება ოფსო საბრძოლო: 1) აღქანდრის ბაღში; 2) მადათის ქუჩაზე; და 3) ხევის ქუჩაზე.

* მთავრობის განკარგულებით, აკრძალული იქნა პატიმრების რჩენის გზით გაზაფხუ-გამოზაფხან ბაქსა და ტფილისის შუა.

* ქალაქის მკვიდრთა შორის სწორად გაისმის დრტივიან-ჩივილი, როცა ხოლოცონ ავადმყოფის ლოცონასა და სხვა თეორიულს სწავლენ, რათა სხვადას არავის გადავლის ეს სენი. ამისინ მნახველნი ყოველთვის იმის ამბობენ ხოლმე, რომ საწყალი თითონ ხომ დაიღუპა და ოჯახს რაღაზღ უღუპავენ ტყუილ-უბრალოდ. როგორც შევიტყუე, ქალაქის გამგებობას უკვე გადაუღვია ფული, რათა ზარალი უზღოს ამ ხოლოცონის ავადმყოფთა ოჯახობათ, რომელთაც რასმე დაუწავენ. გამგებმა ერთი ორად და სამად იხდის დასაწავის ფასს, ოღონდ-კი მხოვრებულგანს სენ-მოღებელი ავეჯგულობა და ლოცინ-თეთრული არ დაუშალონ პალიცას დასწავნივად და დასაწავი-დაც, თუ საჭირო აღმოჩნდა.

* ცრუ-მოპოვებელ მდამიო ხალხში დაქვემდებარებულნი სჯერათ, რომ ხოლოცონ ორსულსა და ფეხ-მძიმე დედაკაცს არ ეკარებათ. ამიტომ, ამ რკუნუნების გამო, ფეხ-მძიმე დედაკაცს ხანა-ხანა ხილსაც აქევენ, მოუღდურს წყალსაც ასმევენ, საზოგადოდ არავითარ უფროსობიდან, რომ სენი არ გადაეღოს. ამასთანავე, როგორც გვატყობინებენ, 9 ივლისს, საღამოს 8 საათზედ, ამიერ-კავკასიის რეინის გზის მოსასახურეს ბარსკოკის სკოლი ავად გამოხდა ხოლოცით და მკურნე დღეს, 10 ივლისს, დილის 10 საათზედ, გარდაცვილია კიდევ საცოდავი ქალი ორსულად იყო და სულ ათი დღე უკლად თუბო ფეხ-მძიმობისგან განთავისუფლებას. ხუ თუ ეს ამბავი გულის-ხანში არ ჩააგდეს ცრუ-მოპოვებელ მანდილოსნებს და ამიერდღიან მისც არ გაფრთხილებეს!

* აქამდის საცოდავი უმეტარი ხალხი ჰქვირბოდა, ვითომც ექიმები

საქმე ასეთს მდგომარეობაშია: მთავრობამ ციოიოდენი ფული გაილა კიდევ და შეძლევია არ მყოფილება ხარჯს, თუ ჩვენში აწ უკვე დაწყებული არ იქნა. ანას გარდა, ჩვენმა ქალაქებშიც, მეტადრე იქ, სადაც თითო-მთავრად არსებობს, გადახდის ფული, რომელიც ხოლოცონის ბრძოლას უნდა მოხმარდეს. თითქოს სოფლებსაც გამოუწინა ამ მხრივ სახსარი. ტფილისის გუბერნიისათვის, როგორც უწყის უკვე მკითხველს, ტფილისის სათავადა-ხანაურო ბანკს გადაუღვია თორმეტი ათასი მანეთი. ეს ჩინებელი გარდაწყვეტილება ბანკის, უტყველია, სხვათაგან და სხვაგანაც გამოიწვევს შემწეობას სოფლებს დასამარტვლად. სასურველია, რომ ქუთაისის სათავადა-ხანაურო ბანკიც მალე მიზამოს ტფილისის ბანკის კეთილ მაგალითს.

ასე თუ ისე, როგორც ვხედავთ,

შხამს ასმევენ ავადმყოფებს და ძალად ჰკლავდნენ. ამის გამო ხალხი ძლიერ ერღებოდა ექიმებსაც და სამკურნალოში წასვლასაც. ავადმყოფთა შხამდავანდნენ ხოლოცონს. მერე და მერე, რაკი ხალხმა ნახა, როგორის თავ-გამოდებით უფლონ და ეხმარებოდა საწყალ ხოლოცონებს ექიმებმაც და მოსამსახურებმაც, მეტადრე როდესაც სამკურნალოდგან გამოვიდა რამდენიმე მოპოვებელი ხოლოცონი და შეატყობინა ხალხს თავ-გადასავალი, მაშინ კი დარწმუნდნენ, რომ არა თუ ვისმე სიკვდილი არ უნდათ ექიმებს, პირ-იქით, თავს ევლებინ, რომ უმეტესი ავადმყოფებს. ამის გამო ეხლა ვინც-კი ცოტად არის უკლად ჰკრწობს თავს, მაშინვე გარბის ექიმთან და ტყუილად—სამკურნალოში გამოხევენო. ვინც დროზედ ატყობინებს, კიდევცა რჩება და, ვინც ივიანებს, იმის უგულა მწულდება. მეტადრე ხალხი დარწმუნდა, რომ მისი მეტყინ-კი არ არიან ექიმები, არამედ მოკეთენ არიან იმი-თი, რომ დამწვარი ავეჯის ფსად ქალაქის გამგებმა აძლევს საზოგადოების ერთი ორად.

* აქამდე ქალაქს ჰყავდა ერთი ექიმი—დენზნეტიკარი, რომელიც უბრუნებდა ჰყოფდა ხოლოცონათა სა-დგურს. ეხლა ჩვენ გვატყობინებენ, რომ ქალაქის მოუფლოდ დენზნეტიკონისათვის მიიჩნია კიდევ ხუთი ექიმი სასანიტარო რაზმებიდან, ორი ფერ-შლით და ოცი მოსამსახურე. ამ სახით, ქალაქის გამგებობას სრული შეძლება ექმნება, რომ დენზნეტიკარი აღარ დაახანოს და მაშინვე მოა-ხილდოს, საცა საჭიროა, რომ ამით მოსპან ქირი და აღარ გავრცელდეს იგი ხალხში.

* გუშინ-წინ, 10 ივლისს, მუსულ-მანთა სამღვდლოება შიიტის მწე-თიდან გაგზავნა სასაფლაოზედ, რომელიც იმყოფება ბოტანიკის ბაღის იქით. ხალხი მრავალი მისდგომდა თავის ხელდავლებას და დიდს გულ-მოღონებით ევედრებოდა დღეთის, მწმოდებით გადაარჩინოს ქალაქის მკე-დრნი მოუღონელ საშინელ უბედურებას—ხოლოცონს.

* დღეს სოფლის სამღვდლოება, პარაკლისის შემდეგ, ვანქის ტაძრი-დან ლიტანიით შემოვიდნენ ქალაქს:

ნივთიერი ვასპირი ჯერ თითქმის არ დაგვდგომა; მაგრამ მარტო ფუ-ლი რას დაგვიხსნის, თუ, როგორც ვსთქვით, იმის ოცნა არა გვაქვს, თუ როგორ უნდა ვებრძოდეთ სენს, რა საშუალება უნდა ვიხმაროთ ეხ-ლავე, როდესაც ჯერ ისე არ არის მოღებულ სენი. როგორც ცხარე-ბას და ვადგებ, რას უნდა ვერობო-და სხ., ერთის სიტყვით, თუ წინ-დაწინ შემუშავებული და გამოკვეთი-ლი არ იქნა პრაგმატა მოქმედე-ლი ხოლოცონის წინააღმდეგ, თუ ხალხმა არ შეიგნო, რა სწყენს და რა ჰრავებს, რა სპობს ანუ რა უწყობს ხელს ხო-ლოცონის გავრცელებას, იგი უცოდინ-არობის გამო შეიძლება იმისთანა მდგომარეობაში ჩაეარდეს, რომ ვე-ლარავითარმა მკურნალებმა და წამ-ლებმა ხევის ვედრად უშეულონ რა. აქი მოგახსენებ, აქ დარჩება საჭირო და დარჩება ყველას; ვინ უნდა იყოს დამრიგებელი ხალხისა და რა სახით

ავილოს ბარიათინსკის ქუჩაზე. გაი-ვლის გოლოცონის პრესმეტრედ, აე-ლაბრის ხილზედ, რიგებულ და დამრ-უნდება ისევ ვანქის ტაძარში. მოედნ-ბზედ სამღვდლოება შეგრეგება და პარაკლისზედ გადაიხდის.

* ხილის თვისის საბოქალაოს ერთს სოფელში უკლებ ვახდარა ავად 32 კაცი. მაშინვე მზრის უფ-როს ცხინვალის ექიმი ბ-ნი ცისკა-რავილი გაუზავნა ფერშლებით შესატყობად, რე რისაგან ვახდა ავად იმოდენა ხალხი. ექიმს გამოუკვლევი და აღმოჩნდია, რომ ავადმყოფი საქონლის ხორკი უქამით და იმით დაშხადან ავად. სიკვდილით არაინ მომკვდარა.

* როგორც შევიტყუე, ამ ე-მალ ქ. სილნალის ტაძარში იბეჭდება თხულებამი მღვდელ ნიკოლოზ მალაღდაძის: „გულთმისანი სარკე“ და „საუფრე სულისა“ ორ წიგნად და ორივე ჩქარა გამოვა.

* აღსა: ერთმა ჩვენმა თანამე-ბულემ, კონსტანტინე მიხეილის ძემ ამირაჯიბმა, რომელიც წულს ბუნე-ბის მეტყველებს ვაგულტების მე-ოთხე კურსზედ ვადვიდა, დასწერა თხულებამი: „Искусственные красящие пигменты“ და წარუდგინა უნი-ვერსიტეტის საბჭოს. ამირაჯიბი უნი-ვერსიტეტში იქოქოს მდგალით და-აჯილოდო.

* გაზეთი „Нов. Вр.“ ოუწყე-ბა: მთავრობამ გადასწყვიტა ვაგზა-ხალის ჩრდილოეთ კავსაში სასეკუ-ნალის დეპარტამენტის დირექტორი ბ-ნი რაოზინი ხოლოცონის წინააღ-მდეგ ლონისძებობა მისაღებად.

წინილი მუთხისიგება

როგორც მოგვხსენებთ, ამ რამ-დენისმე თთვის წინად კავსიის სა-მურენო საზოგადოების ქუთაისის განყოფილებას მთავრობამ ნება დარ-თო, რომ ვგრედ წოდებულს ფერმა-ში პირველ-დაწყებითი სამეურნეო სკოლა გაეართოს. მას შემდეგ ჩვენი საზოგადოება მუდამ დღე იმის ნა-ტყრაში იყო, რომ სიტყვა საქმედ ქვეუღოთ და ამიტომ დიდის ამბით ელოდებოდა დაწყებას სკოლის აგე-ბისას. როგორც იქნა, ამ დღესაც შევესწარით და ნი ამ თთვისას, საქმე

უნდა აძლევდეს დარჩებას? ორის გზით შეიძლება იქონიოს კაცმა ვაღუნა ადამიანის გონებაზედ, იმის ცოდნაზედ: დასტამბულის სიტყვა წვეულოებით და სიტყვიერის ქადაგე-ბით, კოცხლის სიტყვიერ. როგორც პირველ სასეს, ისე მეორეს თავის წრე აქვს მოქმედებისა. ამის იმისთანა წრე და ადგილი, სადაც უმეტესად ვაღუნა მწერლობას აქვს, დასტამბულ სიტ-ყვას, აქ სხვას რასმე თუ აქვს რაიმე ვაღუნა, მხოლოდ სუსტი, არა სრუ-ლი... ამიტომ ამ შემთხვევაში უბი-ბარტესამ ამ საშუალებას ვძლევ, მაგრამ არის იმისთანა ვარგომებაც სადაც ან შეუღლებელი მწერლობით მოქმედება, ან არა-და თუნდ მოსა-ხეხებელიც არის, მაინც ადგილი დადებ დათოქოს ამ ცოცხალ სიტყვას, უზრუნველ ვაღუნა, თუ ვგრედ, რომ ჩვენმა სიტყვამ მეტი მოედანი მოი-პოვის კაცის გონების სიღარიში, მეტი მოქმედება და ვაღუნა ვიქო-

ურნო საზოგადოების განყოფილე-ბამ, ადმინისტრაციისა, საზოგადოე-ბისა და სხვა-და-სხვა დაწყებულე-ბის წარმომადგენელთა თანადასწრე-ბით, ავრთხა და ჩაპრა საძირკველი სკოლისა. ჩვეულებრიბამერ, იქვე ფერ-მაში გამართულ იქნა საუზმე, რომელიც დასწრეთა სიამოვნებით და მოღვნიერ გაატარეს. ეს დღე ჩვენის საზოგადოებისათვის იმდენად ღირს-შესანიშნავი და ღირს-სახსოვარია, რომ არ შეგვიძლიან არ აღვნიშნათ ზოგი სიტყვა, რომელიც საუზმეში დროს იქნა წარმოთქმული. ჩვენის აზრით, ეს მთი უფრო საჭიროა, რომ ამ სიტყვებში, კოტრად თუ ბევრად, იხატება ჩვენი აზრი სამეურნეო სკო-ლის დანიშნულების შესახებ და ის საჭიროება, რომელსაც ჩვენი საზო-გადოება ყრვა ხანია. რაცა ჰკრწობს.

ჩვეულებრიბის სადგურებოების შემდეგ, ბ-ნი ლ. ნ. ასათიანმა, გა-ნუბარტა რა დასწრეთ სამეურნეო სწავლა-განათლების მნიშვნელობა, ვამოარკეია, თუ რა დიდი მნიშვნე-ლობა აქვს ადამიანთა ცხოვრებაში კერძო კაცის მზნეობას, თავ-გამოღე-ბისა, თუ-კი ეს მზნეობა და თავ-გა-მომბედა ქვეყნის სასიკეთოდ არის წარმართული. არ უნდა დავიფიქსოთ, სთქვა ბ-ნი ასათიანმა, რომ თითო-ეულმა ჩვენგანმა შეძლებისა და მო-ხერხებისამებრ ხელი უნდა ვავუწვი-დოთ მოპავალს სკოლას; გულში ნუ ვავიტარებთ იმ ბავენ და ყოველდ-მეურნეარტვლის აზრს, რომ თითოე-ული ჩვენგანი ხელ-მოკლე და უმ-ღური; ჩვენს თავს ნება არ მივცეთ, გხელზე ხელეტი დავიკრფოთ და სხვის შემუღადუ ნუ ვიქმნებთ, იმ აზრთ, რომ იქნება ჩვენზედ ვინმე წყალობა მოიღოს და თავზედ თავის უხებეთი საესე კალთა დავვაბი-ტყოსო. სხვის წყალობასა და თანა-გრძობას მაშინ უნდა მოველოდეთ, როცა თითოეული ჩვენგანი საზოგად-ო საქმის კეთილად წარსამარტვლად ხელს გამოიღებს და შრომას და გარ-ჯას არ შეუშინდება. გარჯა და ცო-ტანა უტყეს ბუნებასაც-ი დასძარც-ვს და ადამიანის სასიკეთოდ გამოაყე-ნებს. გაიხსენიეთ, რომ ერთმა ადა-მანს, თუ-კი ქვეყნის ტყელოდ შეგ-ნებული აქვს და თავსაც თუ გამოი-ღებს, შეუძლიან საზოგადო საქმე წინ წაწყოთ და იმას შესძლებს, რიციც არ შემეძლე ათასი და ორი ათასი ადამიანი, შესავფერს მზნეობას მო-კლებული. ყოველს დაწინაურებულს

ნით, მეტს რიცებს შევსწინით ნა-თქვამი, უფრო გარკვევით და ნა-თლად ჩაებეკლეთ სხვის გონებაში ჩვენს აზრს. აქ ჩვენ მხედველობაში გვაქვს იმისთანა წრე, როგორც არის მდებია, უსწავლელი ხალხი, დაბალი წოდება საზოგადოებისა. ამ წრეში ჩვენის აზრით, უფრო სასარ-გებლოა კაცმა ცოცხალი სიტყვა ამოქმედოს.

ავილოთ ეხლა წრეანდელი შემ-თხვევა. რა გზით უფრო შეგვიძლიან და ადვილია ჩაუწერგოთ საჭირო ცნობანი წყველით მოსილს მდ-ობი ხალხს? რა თქმა უნდა, რომ სიტყვა-ქადაგებით, ის დარჩება, რომელიც ეხლა საყოველთაოდ იბე-ჭება ჩვენს დაბა-ქალაქებში, ვერსა-მარტვს თავისს სავანს, სასურველია, მაყოფს ვერ გამოიღებს, რადგანაც ჩვენის სოფლების მკვიდრთა უმეტე-ობისათვის გამოუღებარია. ამის მიზეზია ჯერ ერთი ისა, რომ ბევრ-

ქვეყანაში მრავალია ქვეყნისათვის თავ-გამოდებელი კაცი, ხოლო ჩვენ-ში-კი ამათი რაოდენობა მეტად მიკ-რეა. ვერ-ჯერობით შეგვიძლიან და-გამხვლოთ ერთად-ერთი ადამიანი, რომელიც საკუთარს ნივთიერს ხელ-მოკლებობას არ შეუშინდა, რომელ-მაც მთელი თავისი მკურნე ქონება გამოიღო და საქვეყნო საქმეს მოა-ხმარა. ნაყოფი მისი მზნეობისა და თავ-გამოდებისა ჩვენს ქვეყანაში დღეს თითოთი სხეცნებელი. მე ვამბობ, ი-ო, წინამდებარე სკოლის შესახებ, რი-მელომაც თავისი მამულში და საკუე-თარის ხაზავით პირველი კრძოა სა-მეურნეო სასწავლებელი ვამართა. ვთხოვთ ამ მზნე კაცის სადგურძე-ლო მიირთვათ.

სადგურძელო ბ-ნის წინამძღო-რებისა საზოგადოებამ სიამოვნებით მიიღო და გადაწყვიტა, ბ-ნს წინა-მძღოლმეოლს თავისი თანაგრძობა დტეპით აცნობოს.

ბ-ნი ლ. თ. ლოლუამ, ქალაქის მოურავმა, განუბარტა რა საზოგა-დოების მნიშვნელობა სამეურნეო სკო-ლისა, სთქვა, რომ ახალის სკოლის გამართვას იმეტიო-კი არ უნდა ვვგე-ბებოდეთ სიხარულითა და აღტაცებო-ბით, რომ იგი სასწავლა-მომკმედი რამ იყოს; არა, ერთს სკოლას, თუნდც სასუკეთსად წარმოიუღოს, არ ძალ-უშუს ფერი და ხასიათი შეუტკალს ჩვენს ნივთიერ ყოფი-მდგომარეობას, და თუ ახალის სკოლის გამართვას ასეთის ამბით ვვგებობთ, მხოლოდ იმიტომ, რომ ეგ სკოლა პირველი მისიოჯია, დასაწყისია; დერტაა იმ მოძრაობისა, რომელმაც ჩვენს ყოფი-მდგომარეობას ფერი უნდა აცვლ-ვინოს და განაყარგოსო. ჩვენში, სთქვა ბ-ნი ლოლუამ, ყოველ გვარ-ში მრავლა არსებობს, ჩვენი ქვეყანა ბუნებით უხვი და მდიდარია, ხოლო სწავლა-ცოდნას ვართ მოკლებულე-ნი; ჩვენი ხალხი დღემდე მამა-პამა-თავან ნაანდერტვს ცოდნასა და ვა-მოცოდლებას ჰკმარობს, რადგანაც სთქვა საშუალება არა აქვს-რა, ამი-ტყამაც ჩვენ უნდა ვვცოდოთ, რომ მრავალი სხვა-და-სხვა სახელოსნო, საპროფესიო სკოლა იქნას გამართე-ლი, რომ ჩვენი ხალხი ყოველისფრით შეიარაღებული იყოს და სასებინა გამოიყენოს მდიდარი, უხვი და მრავ-ალ-ფეროვანი ბუნება ჩვენის ქვეყ-ნისა. ამიტომ ვადგურგებოთ ახალი სკოლა, ვითარცა პირველი მისიოჯი სასურველისა და სასიკეთო მოძრაო-

ის თვლითაც ვერ ჰკმადვენ ამ დარჩებას, ასე რომ ძლიერ დი-დი სურვილიც რომ ჰქონდეთ წა-კითხვისა, მაინც არა თუ საშუალებ-ა დაკმაყოფილონ თავისი სურვილი; მეორედ უმთავრესს მიზეზს შეათგნს წერა-კითხვის უცოდინრობა. დასა-სრულ, არც ისე უნდა დავიფიქსოთ, რომ, როგორც დავრწმუნდით, აქა-მო-მოდე გამოცემული დარჩებანი ნა-კლდეუნიანებით არის სავსე; სხვა-და-სხვა დარჩებანი არა ერთხელ პირდაპირ წინააღმდეგი აზრებისა ვა-მოქმედი ერთისა და იმავე სავნის შესახებ, ბევრი ადგილი ვაუგებარია, ზოგან სრულიად უზრუნა და სხე-ყოველი ეს-კი საექვიოდ ჰხდის, რომ ამ გვარი დარჩებანი ვავრცელდეს და, თუნდა ვავრცელებოთ კიდევ, ბევრი, სასგებლობა მოუტანოს მდამიო ხალხს მაშინ-კი, როდესაც ხალხი თვით თავის ყურით იმენ სიტყვას, უფრო მეტის ნდობით ეკადება, უფრო სჯე-

